

РОЛЬ ДИСКУСІЇ У ФОРМУВАННІ ПІЗНАВАЛЬНИХ УМІНЬ СТУДЕНТІВ ВИЩІХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ

Важливість опанування іноземної мови найкраще усвідомлюється під час її вивчення. Навчання в вищій школі також означає, що студенти мають можливість навчатися більш інтенсивно з точки зору професійного аспекту оволодіння іноземною мовою. Одним із перспективних шляхів удосконалення підготовки майбутніх спеціалістів, надання їм потрібних знань і практичних навичок полягає у формуванні пізнавальних умінь, адже вони, як і будь-яке інше вміння; розвиваються з практикою.

Пізнавальні вміння є необхідними, оскільки вони тісно пов'язані з фундаментальними інструментами ефективного навчання. Навчання – це не те, скільки ви знаєте, а те, наскільки ефективно ви сприймаєте або опрацьовуєте інформацію, яку ви отримуєте. *Пізнавальні вміння* - це розумові механізми, які обробляють інформацію, що надходить, вони не являють собою навчальні предмети, які викладаються в аудиторіях, академічні навички або дисципліни. Пізнавальні вміння - це індивідуальні здібності, необхідні для успішного вивчення та використання навчальних дисциплін і наук; це основні інструменти, які дозволяють успішно думати, робити пріоритети, планувати, розуміти, уявляти, пам'ятати, створювати корисні асоціації, власні проекти і вирішувати завдання.

Важливу роль у формуванні пізнавальних умінь відіграє навчальна дискусія, тобто цілеспрямований обмін думками, ідеями, твердженнями для пошуку істини. *Дискусія* – це динамічна діалогова форма, засіб і процес взаємодії під час обговорення певних проблем, суперечливих питань. Дискусія – це взаємодія викладача і студентів, яка активізує навчальний процес, пізнавальну активність студентів та дозволяє викладачу керувати колективною

думкою групи, використовувати її з метою переконання, подолання негативних або помилкових думок деяких студентів. Це можливо досягнути за умови правильного вибору питань для дискусії та цілеспрямованого керування нею.

Виділяють такі *етапи підготовки дискусії*:

1. Вибір теми (із врахуванням вікових особливостей студентів);
2. Постановка навчально-виховної мети;
3. Матеріально-технічне забезпечення;
4. Добір відповідної літератури;
5. Розробка основних, додаткових, коригуючих питань;
6. Підготовка учасників дискусії.

Під час дискусії потрібно, щоб учасники дотримувалися певних норм та правил, засвоєння яких формує навички спілкування, висловлювання думок, ухвалення продуманих рішень, спільне вирішення завдань, що поставив викладач. Крім того, необхідно: щоб усі учасники чітко уявляли її предмет, загальні рамки та порядок проведення; створити комфортне середовище; правильно розсадити; попередньо пояснити тему, питання; правильно побудувати введення, щоб виникла зацікавленість. Зазначимо наступні *способи організації введення у дискусію*:

- стисле попереднє обговорення питання у невеликих групах;
- введення теми за допомогою заздалегідь підготовлених проблемних повідомлень, що стосуються проблеми;
- застосування попереднього опитування за темою.

Виділяють такі *прийоми введення у дискусію*:

- опис випадку з життя;
- показ відеоматеріалів;
- використання поточних новин;
- інсценування певного епізоду;
- рольова гра;
- аудіоматеріали;
- постановка проблемних питань-стимулів (Чому? Якби? Яким чином? та ін.)

Також не варто забувати, що успішність дискусії в значній мірі залежить від її керівника (викладача), оскільки саме він враховує досвід і рівень підготовки учасників, прогнозує, навколо яких питань може розгорнутися

особливо бурхливе обговорення та вміло управляє, спрямовує та аналізує весь процес. Тому слід дотримуватись наступних *правил* під час дискусії:

1. сперечатись по суті, дотримуючись важливих аспектів дискусії – аргумент, факт, логіка, доказовість;
2. завжди поважати погляди опонентів;
3. бути стриманим у суперечках, чітко формулювати свою думку;
4. прагнути встановити істину;
5. виявляти скромність та самокритичність;
6. не допускати образливих реплік;
7. закінчення дискусії має бути логічним підведенням розмови до висновку[3].

Під час підготовки до дискусії викладачу варто врахувати основні проблеми, що можуть виникнути, найбільша з них – низька активність студентів на заняттях через відсутність підготовки до заняття або, що буває частіше, через пасивне очікування, щоб хтось інший дав відповідь за них. В даному випадку слід брати до уваги ряд аспектів, які будуть сприяти підвищенню індивідуальної участі кожного студента, а саме:

1. зрозуміти індивідуальну мотивацію студента та характер взаємовідносин у групі;
2. поступове залучення усіх до дискусії через роботу у парах або малих групах;
3. залучення пасивних студентів шляхом індивідуального звернення до них із запитаннями;
4. позитивне ставлення до виступів студентів, які вирішили висловити свою думку;
5. можливість дати письмову відповідь на деякі запитання;
6. наголошення на праві кожного не тільки висловити свою думку, а й бути вислуханим;
7. суворе дотримання правила, що говорити можна тільки після підняття руки та отримання дозволу керівника дискусії, щоб уникнути перекикування та пригнічення менш активних студентів.

Виникнення нових завдань обумовлено швидким розвитком інформації. Сьогодні знання швидко стають застарілими і їх необхідно постійно оновлювати, що неможливо досягнути без самоосвіти та самовдосконалення. В цьому контексті застосування дискусій на заняттях сприяє активізації студентів, реалізації їх природних здібностей, спонукає до самостійного мислення замість механічного повторення чужої думки, допомагає формуванню у студентів пізнавальних умінь і навичок. Майбутні фахівці мають можливість навчатися ефективно діяти в нових ситуаціях і поліпшити здатність розуміти та спілкуватися з людьми з різних верств суспільства.

Література:

1. Глозман А.Е. Формирование общеучебных умений в курсе технологии. [Электронный ресурс]. Режим доступа: <http://www.som.fsio.ru/getblob.asp?id>
2. Лаврентьев Г.В., Лаврентьева Н.Б., Неудахина Н.А. Инновационные обучающие технологии в профессиональной подготовке специалистов. [Электронный ресурс]. Режим доступа: <http://www2.asu.ru/cppkp/index.files/ucheb.files/innov/Part2/index.html>
3. Матвієнко В.М. Інтерактивні технології в системі науково-методичної роботи навчального закладу./Організація навчально-виховного процесу. З досвіду роботи вищих навчальних закладів I-II рівнів акредитації. – Випуск 7, 2006. –с.51-71.
4. Організація навчально-виховного процесу. З досвіду роботи вищих навчальних закладів I-II рівнів акредитації. Редактори: Світельська С.Ф., Цибенко Н.В., Салмай Н.М. – Випуск 14, 2009. –с.213-214, 225-231.
5. Панина Т.С., Вавилова Л.Н. Современные способы активизации обучения. – М.: Академия, 2008. - 176с.
6. Рекомендации по использованию инновационных образовательных технологий в учебном процессе./ Составитель Сафонова Е. И. Ред. Минаев В.В. – М.: РГГУ, 2011.